

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2013. december 5.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 93/13/EGK irányelv — Valamely fogyasztóvédelmi szervezet által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló kereset — Illetékes bíróság — Az illetékesség hiányát megállapító elsőfokú határozat elleni jogorvoslati lehetőség hiánya — A tagállamok eljárási autonómiája — Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve”

A C-413/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Audiencia Provincial de Salamanca (Spanyolország) a Bírósághoz 2012. szeptember 11-én érkezett, 2012. szeptember 7-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León**

és

az **Anuntis Segundamano España SL** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (előadó) és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León képviseletében S. Román Capillas procuradora, segítőtje: A. Castro Martín letrado,
- a spanyol kormány képviseletében S. Centeno Huerta, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében J. Baquero Cruz, M. van Beek és M. Owsiany-Hornung, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. szeptember 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: spanyol.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet az Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (a továbbiakban: ACICL) és az Anuntis Segundamano España SL (a továbbiakban: ASE) között folyamatban lévő azon jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az utóbbi társaság internetes portálján szereplő bizonyos használati feltételek semmisségének megállapítása céljából indított, jogsértés megszüntetésére irányuló kereset.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 93/13 irányelv huszonharmadik és huszonnegyedik preambulumbekzdése így rendelkezik:

„mivel azoknak a személyeknek vagy szervezeteknek, amelyeknek valamely tagállam jogszabályai szerint jogos érdekükben áll a fogyasztók védelme, eljárásindítási lehetőséggel kell rendelkezniük – akár bíróság előtt a megfelelő peres eljárások megindítására, akár a panaszok eldöntésére hatáskörrel rendelkező közigazgatási szerv előtt – olyan szerződési feltételek, különösen a tisztességtelen feltételek alkalmazása ellen, amelyeket a fogyasztókkal kötendő szerződésekben történő általános használatra dolgoztak ki; mivel azonban ez a lehetőség nem jár együtt az egyes gazdasági ágazatokban alkalmazott általános feltételek előzetes ellenőrzésével;

mivel a tagállamok bíróságainak és közigazgatási szerveinek megfelelő és hatékony eszközökkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy megszüntessék a fogyasztókkal kötött szerződésekben a tisztességtelen feltételek alkalmazását”.

- 4 Ezen irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdeklélő személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.”

A spanyol jog

- 5 A polgári peres eljárásról szóló törvénynek (Ley de Enjuiciamiento Civil, a továbbiakban: LEC) a joghatóságról és a hatásköréről szóló II. címe „Hatásköri szabályok” címet viselő II. fejezetében az illetékességről szóló 2. szakaszán belül az 52. cikk (1) bekezdésének 14. és 16. pontja így rendelkezik:

„(1) Az előző cikkekben megállapított illetékességi szabályok nem alkalmazhatók, és az illetékességet a jelen cikkben foglaltak szerint állapítják meg az alábbi esetekben:

[...]

14. Azokban az eljárásokban, amelyekben az általános szerződési feltételek semmisségének vagy annak megállapítása iránt indítanak keresetet, hogy azok nem képezik a szerződés részét, a felperes lakóhelye/székhelye szerinti bíróság illetékes. Továbbá, szintén e tekintetben, megállapítási kereset, alkalmazás megszüntetése iránti vagy az elállási jog megállapítása iránti kereset esetén az alperes telephelye, ennek hiányában az alperes székhelye szerinti bíróság illetékes, illetve ha az alperesnek spanyol területen nincs székhelye, akkor az a bíróság, amelynek illetékességi területén a szerződés megkötésre került.

[...]

16. Azokban az eljárásokban, amelyekben alkalmazás megszüntetése iránt indítanak keresetet a fogyasztók és felhasználók akár kollektív, akár szétszórt érdekei védelmében, az alperes telephelye, ennek hiányában az alperes székhelye szerinti bíróság illetékes; illetve ha az alperesnek spanyol területen nincs székhelye, akkor a felperes lakóhelye/székhelye szerinti bíróság illetékes.”

- 6 A LEC negatív illetékességi összeütközéséről szóló 60. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Ha az illetékesség hiányán alapuló elutasító bírósági határozatot illetékességi kifogás vagy valamennyi fél meghallgatása alapján hozták meg, az eljárásra kijelölt bíróságnak döntést kell hoznia, és hivatalból nem állapíthatja meg illetékességének hiányát.”

- 7 A LEC illetékességgel kapcsolatos jogorvoslatokról szóló 67. cikke így rendelkezik:

„(1) Az illetékesség tárgyában hozott végzések ellen nincs helye jogorvoslatnak.

(2) Az eljárási szabályok megsértése miatti fellebbezések és rendkívüli jogorvoslatok során csak akkor lehet az illetékesség hiányára hivatkozni, ha az adott ügyben kötelező szabályok alkalmazásáról van szó.”

- 8 A spanyol jogban a jogsértés megszüntetésére irányuló, a fogyasztók érdekeinek védelme tárgyában indítható keresetet a fogyasztók és felhasználók védelméről szóló általános törvényt és egyéb kapcsolódó törvényeket átdolgozó, 2007. november 16-i 1/2007. sz. királyi törvényerejű rendelet (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias [a BOE 2007. november 30-i 287. száma, 49181. o.], a továbbiakban: 1/2007. sz. királyi törvényerejű rendelet) 53–56. cikke szabályozza.

- 9 Az 1/2007. sz. királyi törvényerejű rendeletnek a jogsértés megszüntetésére irányuló keresetről szóló 53. cikke így rendelkezik:

„A jogsértés megszüntetésére irányuló kereset tárgya az alperes arra való kötelezése, hogy hagyjon fel a magatartásával, vagy annak megakadályozása, hogy e magatartás a jövőben megismétlődjön. Ezenkívül az eljárás megindítható az olyan magatartás megtiltása érdekében is, amely az eljárás megindításának időpontjában már befejeződött, amennyiben elegendő valószínűsítő körülmény áll fenn arra vonatkozóan, hogy a magatartás hamarosan megismétlődhet.

E fejezet rendelkezései szempontjából a tisztességtelen feltételek alkalmazására irányuló ajánlásokat is a tisztességtelen feltételekre vonatkozó jogszabályokkal ellentétes magatartásoknak kell tekinteni.”

- 10 E rendelet 54. cikke (1) bekezdésének b) pontja így rendelkezik:

„A jelen törvény tisztességtelen feltételekre vonatkozó rendelkezéseivel ellentétes magatartások, az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések, a távollévők közötti eladás, a termékek értékesítését érintő garanciák, valamint utazási csomagok esetében a jogsértés megszüntetésére irányuló keresetet megindíthatják:

[...]

- b) azok a fogyasztó- és felhasználóvédelmi szervezetek, amelyek megfelelnek a jelen törvényben, vagy adott esetben a fogyasztó- és felhasználóvédelmi tárgyú tartományi jogszabályokban meghatározott követelményeknek;

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 Az ACICL a Castilla y León autonóm közösségbeli fogyasztók és felhasználók szervezeteinek nyilvántartásába felvett fogyasztóvédelmi szervezet. Székhelye Salamancában (Spanyolország) található, és 110 tagja van. E szervezet tevékenysége az említett közösség területére terjed ki, és semmilyen regionális vagy nemzeti fogyasztóvédelmi szervezettel nem alkot szövetséget, illetve nem tagja ilyen szervezetnek.
- 12 Az ASE Barcelonában (Spanyolország) székhellyel rendelkező kereskedelmi társaság, amely olyan internetes portált üzemeltet, amelyen a fogyasztók, valamint az eladók vagy szolgáltatók ingatlanokra vagy használt termékekre vonatkozó hirdetéseket, valamint állásajánlatokat tehetnek közzé.
- 13 Az internetes oldalra vonatkozó, a portálon hozzáférhető használati feltételeken belül két kategória különböztethető meg, vagyis egyrészt „az általános használati feltételek”, másrészt pedig „a hirdetési szolgáltatási szerződés különleges feltételei” (a továbbiakban: különleges feltételek).
- 14 Az alapeljárás tárgyát képező, jogsértés megszüntetésére irányuló kereset nemzeti bíróságokhoz történő benyújtásának időpontjában a különleges feltételek között szerepelt a felelősség korlátozásáról szóló 6. cikk, valamint „A hirdető által tett nyilatkozatok és az általa nyújtott garanciák/Kártérítés” című 7. cikk.
- 15 Az ACICL az 1/2007. sz. királyi törvényerejű rendelet 54. cikke alapján eljárva jogsértés megszüntetésére irányuló keresetet indított az ASE ellen a Juzgado de Primera Instancia n° 4 y de lo Mercantil de Salamanca (a salamancai 4. sz. elsőfokú kereskedelmi bíróság) előtt. Az említett kereset

tárgya egyrészt a különleges feltételek 6. cikke és 7. cikke (7) bekezdése semmisségének megállapítása, másrészt pedig az ASE arra kötelezése volt, hogy törölje e rendelkezéseket, a jövőben pedig tartózkodjék azok alkalmazásától.

- 16 2011. április 6-i végzésével a Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca az ACICL által indított kereset tekintetében illetékességének hiányát állapította meg. E bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy a LEC 52. cikke (1) bekezdésének 14. pontja értelmében a fogyasztók kollektív érdekeinek védelmében indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetek elbírálására az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Ugyanezen végzésben e bíróság jelezte, hogy a végzés ellen fellebbezést lehet benyújtani az Audiencia Provincial de Salamancához (a salamancai tartományi bíróság).
- 17 Az ACICL fellebbezést nyújtott be az Audiencia Provincial de Salamancához, azt állítva, hogy a 93/13 irányelv céljával ellentétes, ha a fogyasztóvédelmi szervezet székhelye szerinti bíróság az illetékességének hiányát állapítja meg az ilyen szervezet által indított, a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetésére irányuló keresetek elbírálására.
- 18 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban az Audiencia Provincial de Salamanca kiemeli, hogy különösen két probléma vet fel kérdéseket.
- 19 Egyrészt, a nemzeti eljárási szabályok, pontosabban a LEC 52. cikke (1) bekezdésének 16. pontja és 67. cikke szerint az első fokon eljáró bíróságok által hozott, az illetékesség hiányát megállapító végzések ellen nincs helye semmilyen jogorvoslatnak, aminek az a következménye, hogy az alapeljárás szerintihez hasonló esetben az ACICL kénytelen kizárólag az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság előtt, vagyis Barcelonában eljárást indítani. A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az illetékességgel, valamint a jogsértés megszüntetésére irányuló említett keresetek tárgyában első fokon eljáró bíróságok által hozott, illetékesség hiányát megállapító határozatok elleni jogorvoslattal kapcsolatos említett spanyol jogszabályok összhangban vannak-e a fogyasztók magas szintű védelmének követelményével, ahogy azt a 93/13 irányelv előírja.
- 20 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az az illetékességi szabály, amely szerint a valamely fogyasztóvédelmi szervezet által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetet az eladó vagy szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt kell megindítani, összeegyeztethető-e mind a fogyasztók magas szintű védelmével, mind pedig az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével. Ilyen feltételek mellett ugyanis az ACICL-hez hasonló helyzetben lévő fogyasztóvédelmi szervezet az alacsony költségvetése és a korlátozott működési területe folytán *de facto* kénytelen lehet lemondani az ilyen eljárás megindításáról.
- 21 E tekintetben e bíróság kifejti, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) rendelkezéseivel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatban a Bíróság úgy ítélte meg, hogy jelentős mértékben hátrányosan érintené a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetése érdekében a 93/13 irányelv 7. cikkében előírt eljárások tényleges érvényesülését, ha ezen eljárásokat csak a gazdálkodó szervezet székhelye szerinti tagállamban lehetne megindítani (a C-167/00. sz. Henkel-ügyben 2002. október 1-jén hozott ítélet [EBHT 2002., I-8111. o.] 43. pontja). E bíróság ebből arra következtetett, hogy ugyanezen elvek az alapeljárás szerintihez hasonló esetben is alkalmazhatók, ami magában foglalja, hogy meg kell állapítani az olyan fogyasztóvédelmi szervezet székhelye szerinti bíróságok illetékességét, amely a szerződéseiben tisztességtelen feltételeket alkalmazó eladóval vagy szolgáltatóval szemben lép fel.

22 Ilyen körülmények között az Audiencia Provincial de Salamanca akként határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A [93/13] irányelv által a fogyasztónak biztosított védelem lehetővé teszi-e, hogy az Audiencia Provincial [de Salamanca] nemzeti fellebbviteli bíróságként akár erre vonatkozó belső jogszabály hiányában is elbírálja a [Juzgado de Primera Instancia n° 4 y de lo Mercantil de Salamanca] határozata ellen benyújtott fellebbezést, amely határozat az alperes [székhelye] szerinti bíróság illetékességét állapítja meg egy olyan fogyasztóvédelmi szervezet által valamely jogsértés megszüntetése iránt indított kereset elbírálása tekintetében, amely korlátozott területen fejt ki működését, más szervezethez nem csatlakozott, és más szervezettel szövetséget nem alkot, alacsony költségvetéssel és kevés taggal rendelkezik?
- 2) A 93/13 irányelvvel és a Bíróság által a fogyasztók érdekeinek magas szintű védelmével, valamint az irányelvek hatékony érvényesülésével, illetve az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével kapcsolatban kialakított ítélkezési gyakorlattal összefüggésben úgy kell-e értelmezni a [z EUMSZ] 4. [cikket], [az EUMSZ] 12. [cikket], [az EUMSZ] 114. [cikket] és [az EUMSZ] 169. [cikket], illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 38. cikkét, hogy a valamely fogyasztóvédelmi szervezet által – amely korlátozott területen fejt ki működését, más szervezethez nem csatlakozott, és más szervezettel szövetséget nem alkot, alacsony költségvetéssel és kevés taggal rendelkezik – a fogyasztók és a felhasználók kollektív és szétszórt érdekei védelmében a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetése iránt indított kereset elbírálására a szervezet székhelye szerint bíróság, és nem az alperes székhelye szerinti bíróság az illetékes?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 23 A kérdést előterjesztő bíróság két kérdésével – amelyeket együtt kell megvizsgálni – lényegében azt kérdezi, hogy a 93/13 irányelvet, valamint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a fogyasztóvédelmi szervezetek által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetekre vonatkozó azon nemzeti eljárási szabályozás, amely szerint egyrészt az ilyen keresetet az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság előtt kell megindítani, másrészt pedig az első fokon eljáró bíróság által hozott, az illetékesség hiányát megállapító határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.
- 24 A spanyol kormány arra hivatkozott, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett azon kérdés, amely a jogsértés megszüntetésére irányuló, az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló kereset tárgyában első fokon eljáró bíróság által hozott, az illetékesség hiányát megállapító határozat vitatásának kizártságára vonatkozik, elfogadhatatlan, azt állítva, hogy e kérdés nem érint semmilyen uniós jogi elvet. E kormány szerint az említett kérdés a hatékony bírói jogvédelemhez való, a spanyol Alkotmányban biztosított jogra vonatkozik.
- 25 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy az alapeljárás tárgyát képező bírósági keresetet egy fogyasztóvédelmi szervezet indította az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételek megtiltása érdekében. Ebből következik, hogy az alapeljárás keretében az azzal összefüggő kérdés, hogy a jogsértés megszüntetése iránti kereset tárgyában eljáró bíróság által hozott, az illetékesség hiányát megállapító határozat ellen nincs helye semmilyen jogorvoslatnak, a jogalanyokat az uniós jog alapján megillető jogosultság, vagyis a jelen esetben a fogyasztóvédelmi szervezetek azon joga védelmének biztosítására hivatott eljárási lehetőség tényleges érvényesülését érinti, hogy a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetése érdekében fellépjenek, ahogy azt többek között a 93/13 irányelv 7. cikke előírja, mindezt pedig „a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében”.

- 26 Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság hatáskörrel rendelkezik azok megválaszolására (lásd ebben az értelemben a C-618/10. sz., Banco Español de Crédito ügyben 2012. június 14-én hozott ítélet 76. pontját).
- 27 Az ügy érdemét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében a tagállamok kötelesek gondoskodni arról, hogy a nemzeti jogrendszerükben megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását. Az említett eszközöknek olyan rendelkezéseket kell tartalmazniuk, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt.
- 28 Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a 93/13 irányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelynek alapján meg lehetne határozni, hogy melyik bíróság illetékes a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetésére irányuló, a fogyasztóvédelmi szervezetek által a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében indított keresetek elbírálására. Ez az irányelv nem szabályozza azt a kérdést sem, hogy ilyen esetben az illetékességgel kapcsolatos határozatokat hány fokú bírósági eljárásban kell meghozni.
- 29 Ráadásul, mint azt a főtanácsnok az indítványának 28. pontjában hangsúlyozta, sem a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 1998. május 19-i 98/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 166., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 43. o.), sem pedig az annak helyébe lépő, a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 110., 30. o.) nem szabályozza azt a kérdést, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló keresetek tárgyában az illetékesség hiányát megállapító határozatok tekintetében a tagállamoknak hány fokú bírósági eljárást kell biztosítaniuk a fogyasztóvédelmi szervezetek részére. Másfelől ezek az irányelvek nem tartalmazznak olyan szabályokat sem, amelyek a fogyasztók érdekeinek védelme tárgyában indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetek vonatkozásában illetékességet állapítanának meg.
- 30 A tisztességtelen feltételek alkalmazásának mind a fogyasztók, mind pedig a szakmai versenytársak érdekében történő megszüntetése céljából a fogyasztóvédelmi szervezetek részére biztosított eljárási eszközökkel kapcsolatos harmonizáció hiányában az ilyen szabályok megállapítása az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi esetekre vonatkozókhöz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé az uniós jog által a fogyasztóvédelmi szervezetekre ruházott jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd analógia útján a C-415/11. sz. Aziz-ügyben 2013. március 14-én hozott ítélet 50. pontját, valamint a C-565/11. sz. Irimie-ügyben 2013. április 18-án hozott ítélet 23. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 31 Az egyenértékűség elvét illetően meg kell állapítani, hogy a Bíróság nem rendelkezik olyan információval, amely kételyre adna okot azt illetően, hogy az alapügyben vitatott szabályozás ezen elvvel összhangban áll-e.
- 32 A LEC 52. cikke (1) bekezdésének 14. és 16. pontjából ugyanis – a kérdést előterjesztő bíróság által lefolytatandó vizsgálatok fenntartásával – kitűnik, hogy az a szabály, amely szerint az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel, a jogsértés megszüntetésére irányuló valamennyi keresetre irányadó, így mind azokra, amelyek a típus szerződésekben foglalt általános feltételek alkalmazásának megszüntetésére irányulnak, mind pedig azokra, amelyeket fogyasztóvédelmi szervezetek a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme céljából indítanak.

- 33 Ami az első fokon eljáró bíróság illetékessége hiányának megállapítása elleni bármilyen jogorvoslatot kizáró nemzeti szabályt, vagyis a LEC 67. cikkének (1) bekezdését illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy e szabály a spanyol eljárásjog általánosan alkalmazandó szabálya.
- 34 A tényleges érvényesülés elvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság korábban úgy ítélte meg, hogy minden esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt. Ebből a szempontból adott esetben azokat az alapelveket is figyelembe kell venni, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapjául szolgálnak, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve, és az eljárás szabályos lefolytatásának elve (lásd ebben az értelemben a C-40/08. sz., Asturcom Telecomunicaciones ügyben 2009. október 6-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-9579. o.] 39. pontját, valamint a fent hivatkozott Aziz-ügyben hozott ítélet 53. pontját).
- 35 A jelen ügyben azt állítják, hogy az alapeljárás tárgyát képező, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetnek az ACICL székhelyétől messzebb lévő más bíróság elé utalása jelentős kényelmetlenségeket okozhat e szervezetnek olyan értelemben, hogy e szervezet a kereset elbírálására illetékes bíróság földrajzi távolsága folytán azt kockáztatná, hogy pénzügyi okokból le kellene mondania e kereset megindításáról.
- 36 Az ACICL által hivatkozott nehézségeket illetően úgy tűnik, hogy e nehézségek nem következnek sem abból a szabályból, amely szerint a fogyasztóvédelmi szervezet által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló kereset elbírálására az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság illetékes, sem pedig abból a szabályból, amely szerint az első fokon eljáró bíróság illetékessége hiányának megállapítása ellen nincs jogorvoslatnak.
- 37 Ugyanis nem önmagukban ezek az eljárási szabályok nehezítik meg az ACICL számára, hogy az alperes székhelye szerinti bíróság előtt megindítsa az alapeljárás tárgyát képező, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetet, hanem e szervezet gazdasági helyzete.
- 38 E tekintetben, mint azt a főtanácsnok az indítványának 36. pontjában hangsúlyozta, a belső jogi jogorvoslatok felépítésére, valamint a bírósági eljárási szintek számára vonatkozó, a megfelelő igazságszolgáltatás és az előreláthatóság általános érdekét szolgáló eljárási szabályoknak elsőbbséget kell élvezniük az egyéni érdekekkel szemben abban az értelemben, hogy e szabályokat nem lehet valamely fél egyedi gazdasági helyzetétől függően kialakítani.
- 39 Kétségtelen, hogy a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása érdekében a belső jogi jogorvoslatok felépítése és a bírósági eljárási szintek száma nem teheti lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által a jogalanyokra ruházott jogok gyakorlását.
- 40 Először is meg kell jegyezni, hogy – mint ez az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – a LEC 60. cikke (1) bekezdésének rendelkezései értelmében az alperes székhelye szerinti azon bíróság, amelyhez a felperes székhelye szerinti bíróság illetékessége hiányának megállapítását követően a jogsértés megszüntetésére irányuló keresetet benyújtották, nem állapíthatja meg az illetékességének hiányát, vagyis köteles e keresetet érdemben elbírálni.
- 41 Másodszor, még ha nem is zárható ki, hogy a keresetnek az alperes székhelye szerinti bíróság előtt történő megindítása többletköltségekkel járhat az ACICL számára, a Bíróság elé terjesztett ügyirat alapján – a kérdést előterjesztő bíróság által lefolytatandó vizsgálatok fenntartásával – nem állapítható meg, hogy az eljárás szabályos lefolytatása megkövetelné e szervezetnek az eljárás valamennyi szakaszában történő megjelenését (lásd analógia útján a C-93/12. sz., Agrokonsulting-04 ügyben 2013. június 27-én hozott ítélet 50. pontját).

- 42 Harmadszor azok a nehézségek, amelyekkel az ACICL szembesül, az e szervezet pénzügyi nehézségeinek ellentételezésére irányuló olyan egyéb mechanizmusok útján is leküzdhetőek, mint a költségmentesség biztosítása (lásd ebben az értelemben a C-279/09. sz. DEB-ügyben 2010. december 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-13849. o.] 59. és 60. pontját, valamint analógia útján a fent hivatkozott Agrokonsulting-04 ügyben hozott ítélet 50. pontját).
- 43 Másfelől a spanyol kormány hangsúlyozta az eljárási irataiban, hogy amikor a fogyasztóvédelmi szervezetek a jogsértés megszüntetésére irányuló keresetet terjesztenek elő, a biztosítéknyújtási kötelezettség alóli mentességben részesülhetnek, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 44 Ráadásul meg kell jegyezni, hogy az alapeljárásban az illetékességgel kapcsolatos vita nincs véglegesen lezárva amiatt, hogy nincs helye jogorvoslatnak a 2011. április 6-i végzéssel szemben, amelynek értelmében a Juzgado de Primera Instancia n° 4 y de lo Mercantil de Salamanca megállapította, hogy nem rendelkezik illetékességgel az ACICL által előterjesztett, jogsértés megszüntetésére irányuló kereset elbírálására. Mint az ugyanis az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, e vita újrakezdődhet, ha az ügy érdemében hozott határozattal szemben jogorvoslattal élnek.
- 45 Negyedszer, mint azt a spanyol kormány az eljárási irataiban hangsúlyozta, a LEC 60. cikkének (1) bekezdése többek között az egymásnak ellentmondó bírósági határozatok általi történő elkerülésére irányul, hogy egyetlen bíróság illetékességét állapítja meg. Az ilyen szabály így biztosíthatja az ország egész területén történő egységes jogalkalmazást, hozzájárulva ezzel a jogbiztonsághoz (lásd analógia útján a fent hivatkozott Agrokonsulting-04 ügyben hozott ítélet 56. pontját).
- 46 Ami a Bíróság fent hivatkozott Henkel-ügyben hozott ítéletéből eredő, a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott ítélkezési gyakorlatot illeti, mindenekelőtt pontosítani kell, hogy a Brüsszeli Egyezmény, továbbá az annak helyébe lépő, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) rendelkezései csak a határokon átnyúló jogvitákat érintik.
- 47 Ebből következik, hogy az a következtetés, amelyet a fent hivatkozott Henkel ügyben hozott ítéletből, különösen pedig annak 43. pontjából lehet levonni – amelyben a Bíróság a Brüsszeli Egyezmény értelmezését illetően, határon átnyúló összefüggésben megállapította, hogy jelentős mértékben hátrányosan érintené a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetése érdekében a 93/13 irányelv 7. cikkében előírt eljárások tényleges érvényesülését, ha ezen eljárásokat csak a gazdálkodó szervezet székhelye szerinti tagállamban lehetne megindítani –, nem ültethető át az alapeljárás tárgyát képezőkhöz hasonló körülményekre, amelyek egyetlen tagállam belső joga eljárási rendelkezéseinek értelmezésére vonatkoznak.
- 48 Ami a fogyasztóvédelmi szervezeteknek a 93/13 irányelv értelmében vett fogyasztókkal történő, a kérdést előterjesztő bíróság által javasolt azonosítását illeti, emlékeztetni kell arra, hogy – mint azt a főtanácsnok az indítványának 51. pontjában lényegében hangsúlyozta – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a 93/13 irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapul, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind a tárgyalási lehetőségei, mind pedig az információs szintje tekintetében (lásd többek között a C-243/08. sz. Pannon GSM ügyben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4713. o.] 22. pontját, a fent hivatkozott Banco Español de Crédito ügyben hozott ítélet 39. pontját, valamint a fent hivatkozott Aziz-ügyben hozott ítélet 44. pontját).
- 49 Márpedig meg kell állapítani, hogy a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetése érdekében a fogyasztóvédelmi szervezetek részére biztosított eljárási eszközöket illetően e szervezetek nincsenek ilyen hátrányos helyzetben az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest.

- 50 Anélkül ugyanis, hogy vitatnánk a fogyasztók Európai Unió belüli magas szintű védelmének kialakításában e szervezetek által betöltendő meghatározó szerep jelentőségét, meg kell állapítani, hogy az ilyen szervezet által valamely eladó vagy szolgáltató ellen indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetre nem jellemző az az egyensúlyhiány, amely a fogyasztó által a vele szerződő eladóval vagy szolgáltatóval szemben történő egyéni igényérvényesítés keretében fennáll.
- 51 E differenciált megközelítést ezenkívül megerősítik a 98/27 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében, valamint a 2009/22 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések, amelyek szerint az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok Közösségen belül elkövetett megsértése esetén az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal a más tagállambeli fogyasztóvédelmi szervezetek által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetek elbírálására.
- 52 Az eddigi megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az alapügyben vizsgált eljárási szabályok nem teszik sem gyakorlatilag lehetetlenné, sem pedig rendkívül nehezzé a jogsértés megszüntetésére irányuló keresetnek az ACICL-hez hasonló fogyasztóvédelmi szervezet által történő megindítását, és nem veszélyeztetik a 93/13 irányelv céljának megvalósítását.
- 53 E feltételek mellett az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelvet, valamint a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a fogyasztóvédelmi szervezetek által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetekre vonatkozó, az alapeljárásban vizsgálthoz hasonló azon tagállami szabályozás, amely szerint egyrészt az ilyen keresetet az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság előtt kell megindítani, másrészt pedig az első fokon eljáró bíróság által hozott, az illetékesség hiányát megállapító határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

A költségekről

- 54 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet, valamint a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a fogyasztóvédelmi szervezetek által indított, jogsértés megszüntetésére irányuló keresetekre vonatkozó, az alapeljárásban vizsgálthoz hasonló azon tagállami szabályozás, amely szerint egyrészt az ilyen keresetet az alperes székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság előtt kell megindítani, másrészt pedig az első fokon eljáró bíróság által hozott, az illetékesség hiányát megállapító határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

Aláírások